

Øvre Sjetnan barnehager

Vår saksbehandler
Bente Løvlie Høier

Vår ref.
2024/3613
oppgis ved alle henvendelser

Deres ref.

Dato
31.05.2024

Øvre Sjetnan barnehager - rapport fra tilsyn og varsel om pålegg

31.01.24 varslet Klima- og miljøenheten dokumenttilsyn ved Øvre Sjetnan barnehager (Tonstad, Brinken og Moltmyra). Formålet med tilsynet er å vurdere hvordan barnehagen ivaretar barnas helse, miljø og sikkerhet, etter forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger.

1. Sammendrag

Øvre Sjetnan barnehager er en kommunal enhet som består av Tonstad barnehage, Brinken barnehage og Moltmyra barnehage. Tilsynet har vært et dokumenttilsyn med fokus på rutiner for håndtering av matallergi, sovesituasjonen og informasjonsplikten til tilsynsmyndigheten.

Vårt hovedinntrykk er at Øvre Sjetnan barnehager mangler tilfredsstillende rutiner for håndtering av matallergi, for sovesituasjonen eller for informasjonsplikten. Ved tilsynet fant vi tre avvik. Dette er et varsel om at vi vurderer å fatte følgende pålegg om retting:

- Øvre Sjetnan barnehager må utarbeide rutiner som viser hvordan matallergi skal forebygges og håndteres ved barnehagene. Rutinene må utarbeides i tråd med Helsedirektoratets veileder.
- Øvre Sjetnan barnehager må risikovurdere uønskede hendelser som kan skje i sovesituasjonen ved barnehagene, og sikre at tiltak for å forebygge alvorlige hendelser beskrives i rutinene.
- Øvre Sjetnan barnehager må utarbeide en rutine som sikrer at informasjonsplikten både overfor foreldre og overfor Klima- og miljøenheten som tilsynsmyndighet ivaretas.

Dersom dere har kommentarer til rapporten eller dokumentasjon som viser at avvik er rettet, ber vi om at dere sender det til oss innen 21.06.24.

Etter denne datoen vil vi kunne fatte pålegg om retting, dersom avvikene ikke er rettet. Dere vil motta et eget brev om den videre oppfølgingen.

Frist for retting av avvik: 15.09.24.

2. Bakgrunn

Tilsynet var avgrenset til tre temaer innen forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger:

1. § 9. Måltider og spisetid
2. § 14. Beredskap, førstehjelp og sikkerhetsutstyr
3. § 17. Informasjonsplikt

3. Våre observasjoner og vurderinger

3.1 Måltider og spisetid

Avvik 1: Øvre Sjetnan barnehager kan ikke dokumentere tilfredsstillende rutiner som ivaretar hensynet til matallergi og matintoleranser.

Øvre Sjetnan barnehager må utarbeide rutiner som viser hvordan matallergi skal forebygges og håndteres ved barnehagene. Rutinene må utarbeides i tråd med Helsedirektoratets veileder.

Regelhenvisning

Avviket er hjemlet i forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger, § 9. Måltider og spisetid og § 14. Beredskap, førstehjelp og sikkerhetsutstyr.

Innsendt dokumentasjon

- Faktaark Matallergi hos barn i barnehager og skoler, 2022
- Tilrettelegging/gjennomføring av måltid
- Epost med info om antall barn med matallergi

Vurdering

Som dokumentasjon på hvordan Øvre Sjetnan barnehager forebygger og håndterer matallergi har dere sendt oss Miljøenhetens faktaark fra 2022 og rutine for måltid.

Faktaarket viser hvilke forhold som skal vurderes når barnehagen skal lage sine rutiner, og er ikke en rutinebeskrivelse som viser hvordan barnehagen løser dette i praksis. Dette faktaarket er også på bakgrunn av ny kunnskap erstattet av veileder fra Helsedirektoratet. Denne er mer detaljert på hvilke forhold barnehagen må beskrive i sin rutine for å ivareta tilrettelegging, forebygging og akutthåndtering.

I e-post 23.05.24 skriver dere at dere har barn med matallergi ved alle barnehagene, og at ingen av disse medisineres ved barnehagen.

Måltider i barnehagen er viktig for barnas helse og trivsel. Forskriften krever at barnehagen har rutiner for å forebygge og håndtere alvorlige hendelser. Helsedirektoratets [råd om håndtering av matallergi i barnehagen og skolen](#) beskriver hvordan barnehagen skal legge til rette for barn med matallergi, og håndtering av matallergi.

Rutinen må beskrive:

- Hvordan dere sikrer innhenting av informasjon og utarbeider individuelle tiltak når det blir kjent at et barn har matallergi (krav til dokumentasjon, hvilke matvarer barnet skal unngå, hvor mye av matvaren kan fremkalle alvorlig reaksjon, hvilke symptomer og tegn får barnet ved allergisk reaksjon, hvor lang tid fra inntak til barnet får symptomer, hvilke legemidler barnet har i beredskap og når det skal brukes).
- Hvor informasjonen om barn med matallergi oppbevares og hvordan dere sikrer at informasjon viderefremmes til de ansatte.
- Hvordan dere skal forhindre at barn med matallergi ikke skal bli disponert for allergener i barnehagen.
- Hvordan dere tilbereder mat uten matallergen (f.eks. bruk av eget utstyr, tilbereder mat uten allergen først, lese og forstå allergenmerking og ingredienslister, o.l.).
- hvordan forebygge uhell (hold spising og lek adskilt, ekstra renhold, vask hender/ansikt etter måltid, ansatte tilstede under måltid, o.l.).
- En allergisk reaksjon kan også oppstå hos barn som ikke har kjent allergi fra før. Barnehagen skal ha kunnskap om hvordan allergiske reaksjoner kan gjenkjennes og hva de skal gjøre dersom et barn får allergiske reaksjoner. Dere må være oppmerksomme på at enkelte kan ha en forsinket reaksjon etter inntak av allergen som kan gå utover 30 minutter. Ved kjent allergi må dere sikre at informasjon om barnets symptomer og reaksjonstid ved inntak av allergen er tilgjengelig for de ansatte
- hvordan dere sikrer opplæring og praktiske øvelser for ansatte

Vi vurderer at Øvre Sjetnan barnehager ikke har etablert rutiner for å forebygge og håndtere matallergi. Dere må med bakgrunn i veilederen utarbeide rutiner som viser hvordan Øvre Sjetnan barnehager løser dette i praksis.

3.2 Beredskap, førstehjelp og sikkerhetsutstyr

Avvik 2: Øvre Sjetnan barnehager har ikke dokumentert beskrivende risikovurderinger av sovesituasjonen og sikret at rutinene er utarbeidet på bakgrunn av dette.

Øvre Sjetnan barnehager må risikovurdere uønskede hendelser som kan skje i sovesituasjonen ved barnehagene, og sikre at tiltak for å forebygge alvorlige hendelser beskrives i rutinene.

Regelhenvising

Avviket er hjemlet i forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger, § 14. Beredskap, førstehjelp og sikkerhetsutstyr.

Innsendt dokumentasjon

- Soving og hviling i barnehagen
- Risikovurderinger for Øvre Sjetnan barnehager

Vurdering

Dere har oversendt rutine der ulike sovesituasjoner beskrives og hvilke punkter som sjekkes av de ansatte. Dere har også sendt oss en risikovurdering av soving der dere har vurdert fall ut av vogn, insekter, brann, overoppheting og forfrysning.

Rutinen for sovesituasjonen er uklar på hvordan tilsyn organiseres og om det er en voksen tilstede ved de sovende barna hele tiden, eller om barn som sover sjekkes ved spesielle tidsintervaller. Risikovurderingen beskriver ikke hvilke tiltak dere har etablert som grunnlag for å vurdere sannsynlighet og konsekvens, og opplysninger om tilsyn er ikke lagt til grunn i vurderingene. I risikovurderingene er fastsettelsen av samlet risiko ikke i samsvar med angivelsen av sannsynlighet og konsekvens. Alle hendelser er satt til liten risiko selv om noen både har middels og stor sannsynlighet og/eller konsekvens.

Barnehagen må sørge for at barnas sikkerhet og trygghet til enhver tid er ivaretatt, også når de sover. Forskriften krever at barnehagen har risikovurdert forhold som kan forekomme i sovesituasjoner, og ha nødvendige planer og rutiner for å forebygge ulykker i forbindelse med soving. Vi viser her til [vårt faktaark om gjennomføring av risikovurderinger](#) som finnes på våre nettsider. I risikovurderingene må dere vurdere om dere med dagens løsning av tilsyn sikrer tilstrekkelig sikkerhet ut fra hendelser som kan oppstå (sykdom/oppkast, fall ut av vogn, kvelning av sele eller små gjenstander, dyr opp i vogn etc).

Vi vurderer at sovestuasjonen i Øvre Sjetnan barnehager ikke er tilstrekkelig ivaretatt. Barnehagen må revidere risikovurderingen slik at dere detaljerer hendelser som kan skje og beskriver gjeldende rutiner som grunnlag når dere vurderer sannsynlighet og konsekvens. Tiltak som legges til grunn for risikovurdering for soving i vogn og soving innendørs må finnes igjen i rutinen for soving.

3.3 Informasjonsplikt

Avvik 3: Øvre Sjetnan barnehager har ikke en rutine for å sikre at tilsynsmyndigheten får opplysninger om forhold ved barnehagen som åpenbart kan ha negativ innvirkning på helsen.

Øvre Sjetnan barnehager må utarbeide en rutine som sikrer at informasjonsplikten både overfor foreldre og overfor Klima- og miljøenheten som tilsynsmyndighet ivaretas.

Regelhenvising

Avviket er hjemlet i forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger, § 17. Informasjonsplikt.

Innsendt dokumentasjon

- Rutiner og avviksbehandling
- Varslingsrutiner inneklime/sikkerhet
- Sikkerhet inne
- Sikkerhet ute

Vurdering

Dere har sendt oss rutiner som viser hvordan ansatte skal melde avvik til ledelse, huseier og/eller verneombud. Rutinene beskriver ikke hvilke avvik/informasjon som eventuelt skal meldes til Klima- og miljøenheten som tilsynsmyndighet og heller ikke hvilken informasjon som skal sendes foreldre.

Barnehagen har informasjonsplikt til både kommunen, barn, og foreldre. Forskriften krever at barnehagen uoppfordret gir kommunen informasjon om forhold som åpenbart kan ha negativ innvirkning på barna. Barnehagen må informere tilsynsmyndigheten (Klima- og miljøenheten) om forhold ved ute- og innemiljøet som kan ha negativ innvirkning på barnas helse. Det kan for eksempel være utfordringer knyttet til inneklime, sanitærforhold, skadedyr, vedlikehold og risikofaktorer i utemiljøet. Flere eksempler på opplysninger finner dere under § 17 i [veilederen](#) til forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger. Forholdet må være av en viss alvorlighetsgrad og/eller dreie seg om risikoforhold som varer over tid for at informasjonsplikten skal være gjeldende.

Vi vurderer at informasjonsplikten til tilsynsmyndigheten ikke er tilstrekkelig ivaretatt ved Øvre Sjetnan barnehager. Dere må utarbeide en rutine som sikrer at informasjonsplikten både overfor foreldre og overfor oss som tilsynsmyndighet ivaretas.

4. Regelverk

Reglene om kommunens rett til å pålegge forhold ved barnehagen rettet står i [folkehelseloven § 14](#). Reglene om deres rett til å uttale dere i saken står i [forvaltningsloven § 16](#). Annet relevant regelverk som er lagt til grunn for denne rapporten er [folkehelseloven kapittel 3](#) og [forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger](#).

I denne rapporten er *avvik* definert som mangel på oppfyllelse av krav gitt i eller i medhold av lov eller forskrift. *Merknad* er forhold der vi mener dere har et forbedringspotensial.

Med hilsen
Trondheim kommune

Thea Berg Fines
avdelingsleder

Bente Løvlie Høier
rådgiver

Dette er et digitalt dokument og har derfor ingen signatur

Kopi til:

Kristian Sliper Midling

Marainne Bruket

Barnehagemyndigheten